

N:o 187.

Af herr **E. O. Magnusson** i Tumbult, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891.*

Då fråga om en väsentlig förändring af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet af den 23 oktober 1891 nu föreligger till Riksdagens ompröfning och beslut, synes det vara af vikt, att alla berättigade kraf, som framställts från såväl det allmännas som de väghållningsskyldiges sida, blifva tillgodosedda. Att det nu föreliggande lagförslaget råder bot för många af de olägenheter, som varit förenade med den nuvarande lagens tillämpning, vill jag gärna erkänna, men i ett fall — ett af de betänkligaste — kvarstå de dock. För att få en mycket trafikerad väg i ett godt skick är ett oundgängligt kraf, att den väghållningsskyldige beredes tillfälle att utan onödig tidsutdräkt för ett skapligt pris erhålla ett dugligt väglagningsämne, men så länge i lagen kvarstår, att den väghållningsskyldige, i händelse öfverenskommelse med jordägaren ej kan träffas, icke äger rätt att från annans mark taga materiel till sitt vägstyckes förbättring, förrän häradsrätten, efter det den väghållningsskyldige genom stämning dragit jordägaren inför rätta, bestämt hvarest väglagningsämnen må tagas samt den ersättning, som därför skall utgifvas, kan detta kraf icke anses tillgodosedt.

I följd af bestämmelserna i förslaget 33 § kan det ju vara möjligt, att så orimliga förhållanden inträffa, som att den väghållningsskyldige icke utan att begå brott mot äganderätten kan erhålla något väglagningsämne, under det att väglagen samtidigt ålägger honom hålla sin vägloft i fullgodt skick.

Men äfven fränsedt den tidsutdräkt, som skulle vållas därigenom att endast häradsrätten vore berättigad att taga befattning med sådana tvister, komme en dylik rättsprocedur att blifva alltför dyrbar för den, som har

endast ett mindre vägstycke att underhålla, hvaraf följden i praktiken torde blifva, att den väghållningsskyldige i flera fall prisgäfvos åt jordägarens godtycke.

Det synes mig därför, som skulle det vara till fördel såväl för den väghållningsskyldige som för syftmålet att få de allmänna vägarne i ett godt stånd, om de i lagförslagets 35 § omförmälda synemän i första hand finge den befogenhet, som i samma förslags 33 § bestämts åt häradsrätten. Att jordägaren därigenom skulle lida någon skada, torde ej behöfva befaras, helst om så stadgades, att synemännens beslut finge, om någon af parterna så önskade, underställas häradsrättens pröfning. Nu kan ju invändas, att med en sådan ändring vore ej mycket vunnet, då frågan, ifall parterna ej åtnöjdes med synemännens beslut, ändock skulle afgöras af häradsrätten. Men allmänheten har lyckligtvis en viss obenägenhet för att instämma folk till rätten, hvadan i de flesta fall synemännens beslut nog lämnades utan klander, och äfven där så icke blefve fallet, skulle detta beslut vara till gagn såsom utgörade en värdefull ledning för häradsrätten vid målets handläggning.

Vid de årliga vägsynerna kunde synemännen utan olägenhet för egen del och utan kostnad för den väghållningsskyldige, därest deras åtgärd i god tid begärdes, bestämma, hvarest väglagningsämnen finge tagas och den ersättning, som därför årligen borde utgå.

Förändrade förhållanden med afseende på väghållningen samt väglagningsämnets värde för jordägaren kunna dock under en längre tidrymd inträffa, hvadan det synes mig, som om synemännens laga kraftvunna beslut borde vara bindande för parterna endast under en begränsad tid.

På grund af hvad sålunda anförts, får jag vördsamt föreslå,

att 33 § i väglagen måtte erhålla följande lydelse:

Å kronans allmänning må sand, grus eller sten till vägs underhåll utan ersättning tagas efter vederbörande skogstjänstemans anvisning.

Om hämtning af väglagningsämnen från kronans jordbruksdomäner stadgas särskildt.

Vill någon å annan mark taga sand, grus eller sten till vägs underhåll, och kan öfverenskommelse med jordägaren icke träffas, äga de i 35 § af denna lag omförmälda synemän, då väghållningsskyldig eller väg-

styrelsen därom gör framställning, efter jordägarens hörande bestämma, hvarest nämnda väglagningsämnen tjänligast och till minsta skada för jordägaren må afhämtas samt till hvilket belopp ersättning därför skall utgifvas.

Sådan framställning göres skriftligen hos vederbörande länsman minst en månad före det vägsyn, hvarom i nämnda 35 § stadgas, hålles.

Göres framställningen senare, åligger det sökanden, därest frågan icke i samband med vägsynen kan prövas, vidkännas kostnaden för det synemännens särskilda sammanträde, som vid sådant förhållande varder erforderligt.

Medgifva synemännen, att sand, grus eller sten å annans mark må tagas till vägs underhåll, gälle beslutet därom dock icke för längre tid än högst tjugu år, räknade från den dag beslutet fattades.

Beslut, hvarom i denna § förmäles, skall genom vederbörande länsmans försorg utan kostnad skriftligen delgifvas sökanden och jordägaren sist inom en månad efter det beslutets gafs.

Vill den, hvars rätt är af beslutet beroende, med detsamma icke åtnöjas, äger han talan däremot fullfölja genom vederpartens instämmande till häradsrätten sist å det ting, som infaller näst efter tre månader, sedan han af beslutet erhöill del.

Skulle någon eller några af dessa här föreslagna formuleringar icke anses lämpliga, anhålles vördsamt, att det utskott, till hvilket denna motion remitteras, behagade framlägga lämpligt förslag till formulering af de önskemål, som uttryckts i densamma.

Stockholm den 4 februari 1905.

E. O. Magnusson.

I motionen instämma:

J. P. Persson.

Magnus Andersson.